

**Zavod za javno zdravlje
Ćuprija "Pomoravlje"
u Ćupriji**
**Centar za analizu, planiranje i organizaciju
zdravstvene zaštite**

**ANALIZA POKAZATELJA KVALITETA
RADA ZDRAVSTVENIH USTANOVA
POMORAVSKOG OKRUGA
ZA 2018. GOD.**

Ćuprija, 2018.

UVOD

Na osnovu člana 203 Zakona o zdravstvenoj zaštiti, („Službeni glasnik RS“, broj 107/05) ministar zdravlja je doneo novi Pravilnik o pokazateljima kvaliteta zdravstvene zaštite („Službeni glasnik RS“, broj 49/10) koji će se primenjivati od 2011. godine i po kome će se pratiti novi pokazatelji kvaliteta u zdravstvenim ustanovama. Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“, u skladu sa svojom funkcijom, sačinio je Metodološko uputstvo za postupak izveštavanja zdravstvenih ustanova o pokazateljima kvaliteta zdravstvene zaštite za 2013.godinu, a na osnovu navedenog Pravilnika. Ovim Metodološkim uputstvom se određuje način prikupljanja, praćenja, izračunavanja i izveštavanja pokazatelja kvaliteta rada zdravstvenih ustanova.

Na osnovu prikupljenih i obrađenih podataka za period I - XII 2018. godine, shodno Metodološkom upustvu za postupak izveštavanja zdravstvenih ustanova o obaveznim pokazateljima kvaliteta zdravstvene zaštite, Zavod za javno zdravlje u Ćupriji analizira pokazatelje kvaliteta rada zdravstvenih ustanova za područje Pomoravskog okruga.

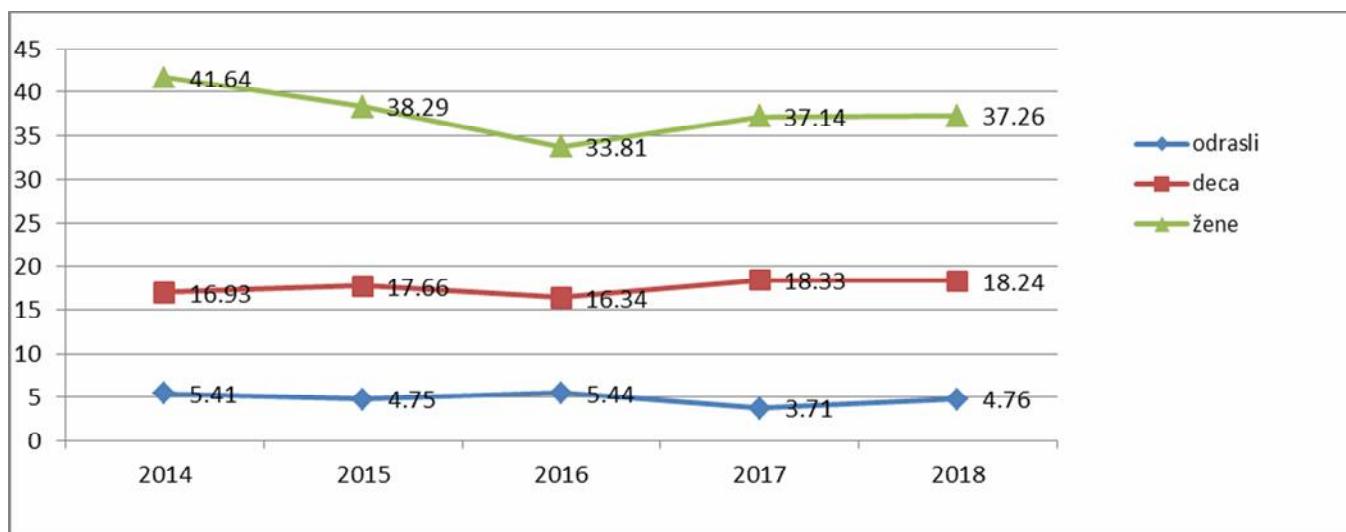
Pokazatelji kvaliteta obuhvataju pokazatelje kvaliteta rada zdravstvenih ustanova kao i pokazatelje koji se odnose na rad komisije za unapređenje kvaliteta rada, sticanje i obnovu znanja zaposlenih, vođenje liste čekanja, bezbednost pacijenata, zadovoljstvo korisnika uslugama zdravstvene službe i zadovoljstvo zaposlenih.

Kvalitet rada primarne zdravstvene zaštita je prikazan kroz izveštaje o pokazateljima kvaliteta šest domova zdravlja (Despotovac, Jagodina, Paraćin, Rekovac, Svilajnac i Ćuprija), a sekundarne zdravstvene zaštita kroz izveštaje opštih bolnica Jagodine, Paraćina i Ćuprije.

I Primarna zdravstvena zaštita

U službama primarne zdravstvene zaštite u kojima zdravstvenu delatnost obavljaju izabrani lekari, odnosno službe za zdravstvenu zaštitu žena, dece i odraslog stanovništva, prva četiri pokazatelja su identična , odnosno zajednička dok su ostali specifični za svaku službu. Najveći procenat registrovanih korisnika koji su iz bilo kog razloga posetili svog izabranog lekara je u službi za zdravstvenu zaštitu odraslih 89,7% ,a najmanji u službi za zdravstvenu zaštitu žena 61,5%. Najveći broj uputa izdatih za specijalističko-konsultativni pregled u odnosu na ukupan broj poseta kod lekara ima služba za zdravstvenu zaštitu odraslih što je i očekivano 23,5% (na nivou prethodne godine), a najveći procenat preventivnih pregleda u ukupnom broju pregleda i poseta kod lekara ima služba za zdravstvenu zaštitu žena 37,3%, dok se najmanje preventivnih pregleda radi odrasloem stanovništvu samo 4,7% od ukupnog broja pregleda , u službi za zdravstvenu zaštitu dece 18,2% što je na nivou prethodne godine.

Grafikon 1. Procenat preventivnih pregleda u ukupnom broju pregleda i poseta kod lekara u periodu od 2014. do 2018.

Tabela br.1 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u službi za zdravstvenu zaštitu žena

r.br	Naziv pokazatelja	DZ Jagodina	DZ Čuprija	DZ Despotovac	DZ Svilajnac	DZ Paraćin	DZ Rekovac	Okrug 2018	Okrug 2017
1	Procenat registrovanih korisnika koji su iz bilo kog razloga posetili svog izabranog lekara.	71,63	46,99	99,50	28,87	69,57	52,19	61,46	60,79
2	Odnos prvih i ponovnih pregleda radi lečenja kod izabranog lekara	0,35	2,08	0,98	2,34	0,66	0,88	1,22	1,21
3	Odnos broja uputa izdatih za specijalističko-konsultativni pregled i ukupnog broja poseta kod lekara	8,05	9,25	0,43	12,83	17,16	15,79	10,59	10,48
4	Procenat preventivnih pregleda u ukupnom broju pregleda i poseta kod lekara.	43,9	38,13	47,16	42,32	28,22	23,85	37,26	37,14
5	Procenat korisnica od 25 do 69 godina starosti obuhvaćenih ciljanim pregledom radi ranog otkrivanja raka grlića materice	2,93	11,95	36,21	12,78	17,05	28,09	18,17	17,50
6	Procenat korisnica od 45 do 69 godina starosti koje su upućene na mamografiju od bilo kog izabranog ginekologa u poslednjih 12 meseci	0,77	22,79	36,34	2,08	0	2,95	10,82	16,29

Među specifičnim pokazateljima kvaliteta rada službe za zdravstvenu zaštitu žena je procenat korisnica određene dobi koje su obuhvaćene mamografijom i ciljanim pregledom na karcinom grlića materice. Procenat obuhvaćenih žena ovim pregledima je 10,8% kod mamografije, što je 6% manje od prethodne godine, dok je obuhvat ciljanim pregledom na karcinom grlića 18,17% ili 0,6% više nego prethodne godine.

Grafikon 2. Procenat korisnica od 25 do 69 godina starosti obuhvaćenih ciljanim pregledom radi ranog otkrivanja raka grlića materice u periodu od 2014. do 2018.

Posmatrajući petogodišnji period primećujemo da je procentualni obuhvat žena ovim skriningom uglavnom konstantan oko 17 % , izuzetak je bila 2016. godina kad je obuhvat bio nešto niži 15,8%. U suštini obuhvat je nedovoljan i ispod preporučenog minimuma koji je 20%.

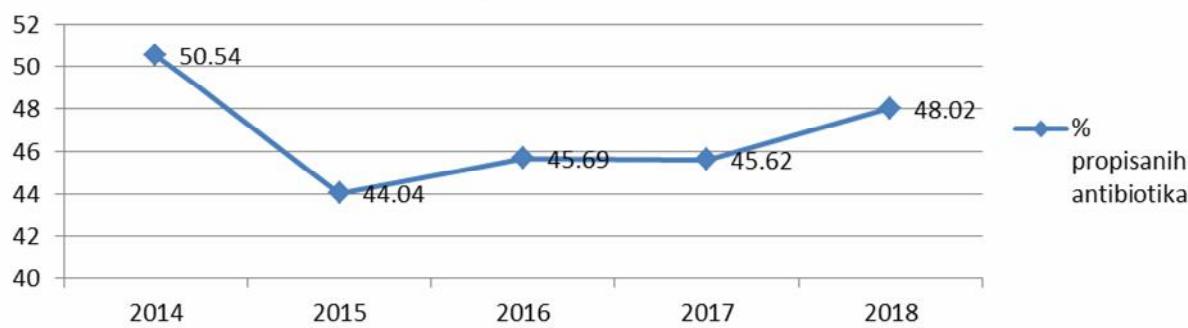
U službi za zdravstvenu zaštitu dece i omladine, pedijatri u 48% slučajeva propisuju antibiotike pri prvom pregledu kod infekcije gornjih respiratornih puteva što je 3% više nego prethodne godine, ampuliranu terapiju ordiniraju u 6% slučajeva što je duplo manje nego prethodne godine, a kod 98% predgojazne dece je u zdravstveni karton upisan status uhranjenosti i dat savet o pravilnoj ishrani. Obuhvat dece u 15. godini kompletном imunizacijom je 97,8% što je za 5% vise nego prethodne godine.

Tabela br.2 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u službi za zdravstvenu zaštitu dece i omladine

r.br	Naziv pokazatelja	DZ Jagodina	DZ Ćuprija	DZ Despotovac	DZ Svilajnac	DZ Paraćin	DZ Rekovac	Okrug 2018	Okrug 2017
1	Procenat registrovanih korisnika koji su iz bilo kog razloga posetili svog izabranog lekara.	86,83	87,97	96,15	70,66	94,27	92,46	88,06	88,07
2	Odnos prvih i ponovnih pregleda radi lečenja kod izabranog lekara	0,40	0,56	0,25	0,58	0,28	0,32	0,40	0,48
3	Odnos broja uputa izdatih za specijalističko-konsultativni pregled i ukupnog broja poseta kod lekara	16,76	3,87	3,65	5,41	9,78	18,91	9,73	10,12
4	Procenat preventivnih pregleda u ukupnom broju pregleda i poseta kod lekara.	19,40	13,71	14,53	20,91	16,16	24,74	18,24	18,33
5	Procenat epizoda sa akutnim infekcijama gornjih disajnih puteva (J00-J06) kod kojih je pri prvom pregledu propisan antibiotik.	37,90	59,73	46,47	56,06	53,36	34,58	48,02	45,62
6	Procenat epizoda svih oboljenja kod dece lečenih antibioticima u kojim je ordinirana ampulirana terapija.	5,22	3,87	1,4	5,49	13,39	6,69	6,01	12,27
7	Procenat predgojazne/gojazne dece u čiji je zdravstveni karton ubeležen status uhranjenosti i dat savet o pravilnoj ishrani.	99,05	100	100	91,84	97,62	100	98,09	98,76
8	Obuhvat dece u 15. godini života kompletnom imunizacijom	95,52	100	97,56	93,45	100	100	97,76	92,57

Grafikon 3. Procenat epizoda sa akutnim infekcijama gornjih disajnih puteva (J00-J06) kod kojih je pri prvom pregledu propisan antibiotik.

% propisanih antibiotika

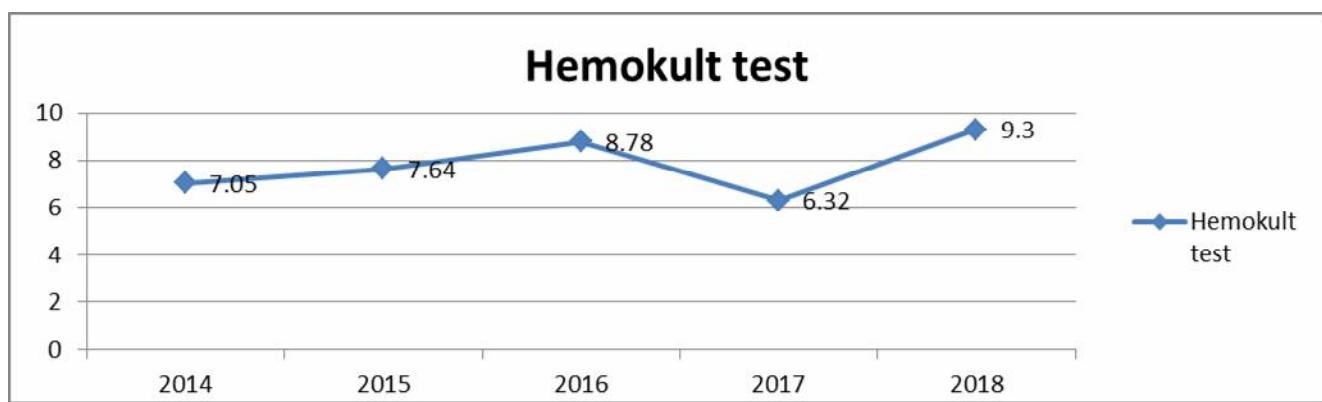

U Službi za zdravstvenu zaštitu odraslih udeo preventivnih pregleda je svega 4,76%. Vakcinacijom protiv sezonskog gripa obuhvaćeno je na teritoriji okruga 14,5% registrovanih korisnika preko 65. godina (2,5% manje od prethodne godine), oko 34,7 % dijabetičara je poslato na pregled očnog dna (prošle godine 38,5%), a kod 54,8% je bar jednom određena vrednost glikoliziranog hemoglobina što je za 4% manje nego prethodne godine . Test na okultno krvarenje u stolici urađen je kod svega 9% registrovanih korisnika preko 50 godina što je 3% više nego prethodne godine , a kod 38,5% registrovanih odraslih korisnika su u zdravstveni karton ubeležene vrednosti i status faktora rizika za KVB što je 6% manje nego prethodne godine . Oko 60,8% hipertoničara je pri poslednjem pregledu imalo tenziju ispod 140/90.

r.br	Naziv pokazatelja	DZ Jagodina	DZ Čuprija	DZ Despotovac	DZ Svilajnac	DZ Paraćin	DZ Rekovac	Okrug 2018.	Okrug 2017.
1	Procenat registrovanih korisnika koji su iz bilo kog razloga posetili svog izabranog lekara.	78,85	93,01	94,13	83,3	92,86	96,18	89,72	91,33
2	Odnos prvih i ponovnih pregleda radi lečenja kod izabranog lekara	1,12	2,18	1,64	2,35	1,84	0,84	1,66	1,85
3	Odnos broja uputa izdatih za specijalističko-konsultativni pregled i ukupnog broja poseta kod lekara	26,75	40,2	2,89	15,73	43,29	12,07	23,49	23,08
4	Procenat preventivnih pregleda u ukupnom broju pregleda i poseta kod lekara.	2,79	2,89	3,03	9,89	7,24	2,74	4,76	3,71
5	Obuhvat registrovanih korisnika starijih od 65 godina vakcinacijom protiv sezonskog gripa.	9,91	7,82	9,71	28,47	4,96	25,8	14,45	16,95
6	Procenat obolelih od povišenog krvnog pritiska (I10-I15) kod kojih je na poslednjem kontrolnom pregledu, vrednost krvnog pritiska bila niža od 140/90.	59,59	100	51,43	31,04	80,97	41,9	60,82	66,81
7	Procenat obolelih od šećerne bolesti (E10-E14) koji su upućeni na pregled očnog dna	50,24	7,14	25,62	44,67	63,29	17,33	34,72	38,54
8	Procenat obolelih od šećerne bolesti (E10-E14) kod kojih je bar jednom određena vrednost glikoliziranog hemoglobina (HbA1c).	79,73	70,09	52,39	46,57	65,26	14,87	54,82	58,00
9	Procenat registrovanih korisnika u čiji je zdravstveni karton ubeležena vrednost krvnog pritiska, indeks telesne mase - ITM, pušački status i preporučeni saveti za zdravo ponašanje.	20,8	21,74	51,63	54,65	19,18	63,31	38,55	44,15
10	Procenat registrovanih korisnika starijih od 50 godina kojima je urađen test na krvavljenje u stolici (hemokult test).	2,41	7,34	11,3	12,99	17,11	4,62	9,30	6,32
11	Procenat epizoda sa tonzilofaringitisom (J02, J03) kod kojih je kao prva terapija ordinirana terapija penicilinom.	44,03	51,94	15,07	9,65	81,93	12,58	35,87	35,46

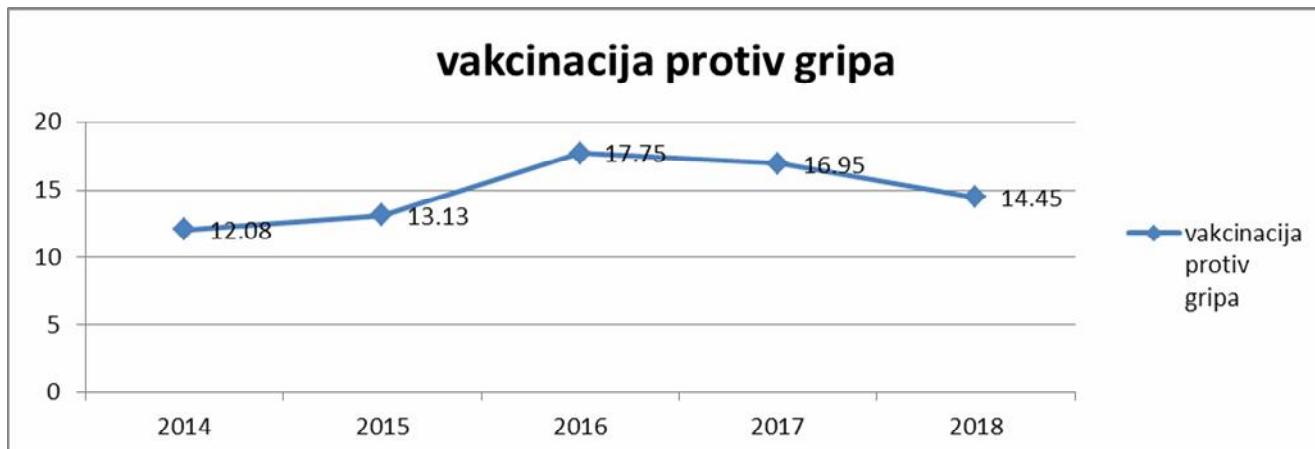
Tabela br.3
Pokazatelji kvalitete ta koji se prate u službi za zdravstvenu zaštitu odraslih

Grafikon 4. Procenat registrovanih korisnika starijih od 50 godina kojima je uraden test na krvavljenje u stolici (hemokult test)

Obuhvat korisnika ciljanim pregledom na rano otkrivanje carcinoma debelog creva se kretao u poslednjih 5 godina od 6%-9% što je nedovoljno i ispod preporučenog minimum koji je 20%. Čak I Čuprija koja je u organizovanom skriningu ima obuhvat svega 7,3%.

Grafikon 5. Obuhvat registrovanih korisnika starijih od 65 godina vakcinacijom protiv sezonskog gripa

Obuhvat korisnika starijih od 65 godina vakcinacijom protiv gripa kretao se od 12% na početku posmatranog perioda do 14,5% na kraju. Nešto viši obuhvat bio je 2016. i 2017. godine oko 17%.

Stomatološka zdravstvena zaštita

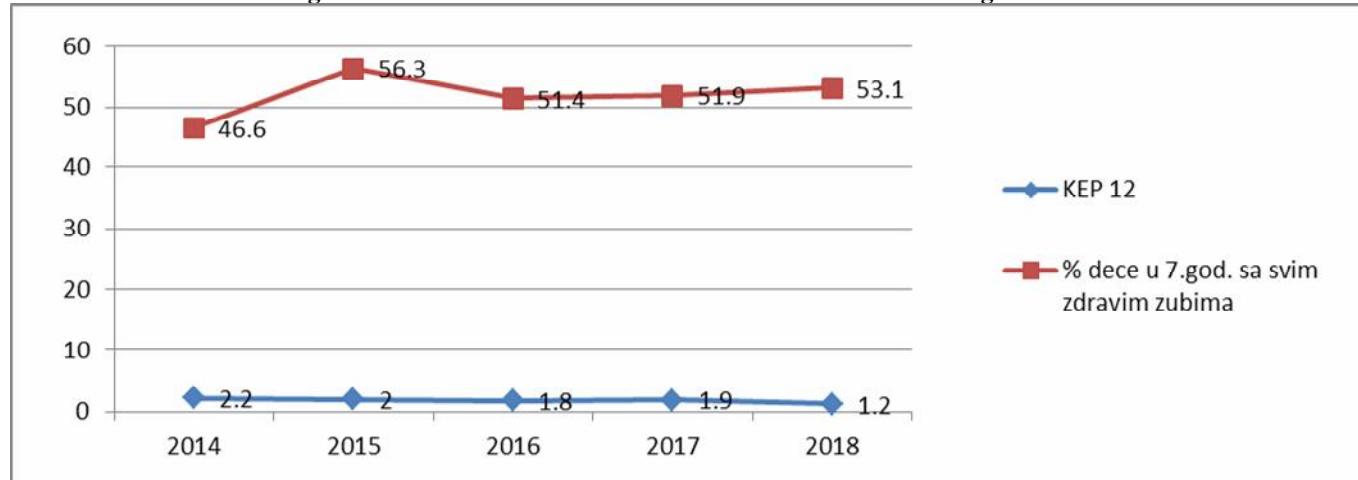
Tabela br.4 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u službi za stomatološku zdravstvenu zaštitu dece i omladine

Dom zdravlja	% Dece u 7.g.sa svim zdravim zubima	% Dece u 7.g.obuhvaćen a lokalnom aplikacijom fluorida	% Dece u 12.g.sa svim zdravim zubima	KEP-12	% Dece u 12.g.obuhvaće na lokalnom aplikacijom fluorida	% Dece u 7. razredu sa nelečenim ortodontskim anomalijama	% Dece u 3. razredu srednje škole sa nelečenim ortodontskim anomalijama
Despotovac	8,06	100	19,42	1,63	100	63,38	77,55
Jagodina	85,39	100	33,47	1,6	96,19	51,84	0
Rekovac	54,29	100	88,68	0,89	100	100	89,29
Svilajnac	31,65	100	64,71	0,74	100	58,33	73,81
Čuprija	28	100	55,81	1,03	100	30,15	26,98
Paraćin	30,15	95	50,5	0,52	73	4,55	0
Pomoravski okrug 2018.	53,1	99,1	44,8	1,2	94,3	49,2	61,0
Pomoravski okrug 2017.	51,9	94,7	36,2	1,9	91,3	46,9	56,1

Posle obavljenih sistematskih pregleda dece u sedmoj i dvanaestoj godini života, sa svim zdravim zubima bilo je 53,1% dece u sedmoj (na nivou prethodne godine), odnosno 44,8% dece u dvanaestoj godini

što je 8,6% više nego prethodne godine. Lokalnom aplikacijom fluroida je obuhvaćeno 99,1% sedmogodišnjaka i 94,3% dvanaestogodišnjaka što je u proseku 3-5% veći obuhvat nego prošle godine. Pri sistematskim pregledima u sedmom razredu i 3. razredu srednje škole otkriveno je više dece sa nelečenim ortodontskim anomalijama 2% i 5%. KEP-12 ima prosečnu vrednost neznatno manju od prethodne godine.

Grafikon 6. % dece u 7. godini sa svim zdravim zubima i KEP 12 od 2014. do 2018.god.

Posmatrajući petogodišnji period zapaža se da vrednost KEP-12 indeksa ima skoro konstantni pad počev od 2014.godine kad je bio 2,2 pa do 1,2 u 2018. godini. Procenat sedmogodišnjaka sa svim zdravim zubima ima trend rasta u posmatranom periodu od 46,6% na pocetku perioda do 53,1% na kraju. Ono što nije dobro je što raste broj dece sa nelečenim ortodontskim anomalijama i u 7. razredu i u 3. razredu srednje škole.

Dom zdravlja Despotovac nema ugovorenog stomatologa za odrasle zato nije prikazan u tabeli br.5 sa ostalim domovima zdravlja. Dom zdravlja Paraćin ima najveći obuhvat trudnica preventivnim pregledom 30,7%, a najmanji dom zdravlja Svilajnac 8%. Prosek okruga je 30,8%, što je 4,2% više nego prethodne godine. Paradontopatija je konzervativno tretirana kod 15,6% pacijenata preko 18 godina što je nešto više nego prethodne godine kada je to bilo 12,2%. Procenat ponovljenih intervencija je 10,5 što je 7,4% više od prethodne godine i to na račun DZ Svilajnac koji znatno odskače od ostalih domova zdravlja sa čak 34,5% ponovljenih intervencija.

Tabela br.5 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u službi za stomatološku zdravstvenu zaštitu odraslih

Dom zdravlja	Procenat trudnica obuhvaćenih preventivnim pregledima	Procenat pacijenata starijih od 18 godina kod kojih je konzervativno tretirana paradontopatija	Procenat ponovljenih intervencija
Jagodina	25,42	18,89	2,62
Rekovac	26,83	15,55	6,23
Svilajnac	8,05	18,54	34,55
Ćuprija	37,9	17,99	0
Paraćin	45,38	2,96	4,5
Pomoravski okrug 2018.	30,8	15,6	10,5
Pomoravski okrug 2017.	26,6	12,2	3,1

Polivalentna patronaža

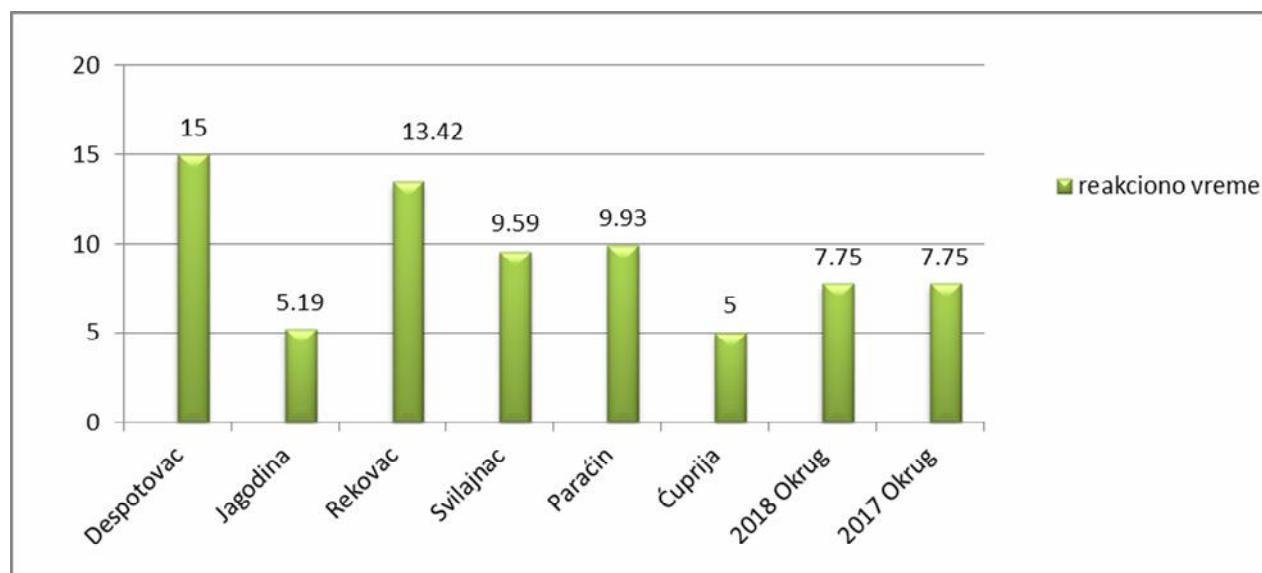
Što se tiče pokazatelja kvaliteta rada polivalentne patronaže zapažen je visok procenat obuhvata novorođenčadi prvom posetom (kod Jagodine, Rekovca, Paraćina i Ćuprije 100%). Na nivou okruga procenat obuhvata novorođenčeta prvom posetom je 99,5% što je na nivou prethodne godine. Prosečan broj patronažnih poseta po novorođenom detetu kreće se između 4,9 i 6,4, (prosek okruga je 5,4 poseta što je na nivou prethodne godine I sa preporučenim obimom), a poseta odojčetu je bilo najviše u Ćupriji 2,1, a najmanje u Rekovcu 1,2. Na nivou okruga prosečan broj poseta odojčetu je 1,6 što je manje od propisanog obima 2. Prosečan broj poseta licima starijim od 65 godina na okrugu je 0,3, najmanji u Paraćinu, 0,07, a najveći u Rekovcu 0,57. Svi pokazatelji su na nivou prethodne godine.

Tabela br.6 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u polivalentno- patronažnoj službi

Dom zdravlja	Obuhvat novorođenčadi prvom patronažnom posetom %	Prosečan broj patronažnih poseta po novorođenom detetu	Prosečan broj patronažnih poseta po odojčetu	Prosečan broj patronažnih poseta po osobi starijoj od 65 godina
Despotovac	95,4	6,46	2,06	0,53
Jagodina	100	5,04	1,36	0,11
Rekovac	100	4,93	1,2	0,57
Svilajnac	98,44	5,84	1,62	0,26
Ćuprija	100	5,18	2,16	0,3
Paraćin	100	4,98	1,43	0,07
Pomoravski okrug 2018.	99,5	5,4	1,6	0,3
Pomoravski okrug 2017.	99,7	5,2	1,6	0,3

Hitna pomoć

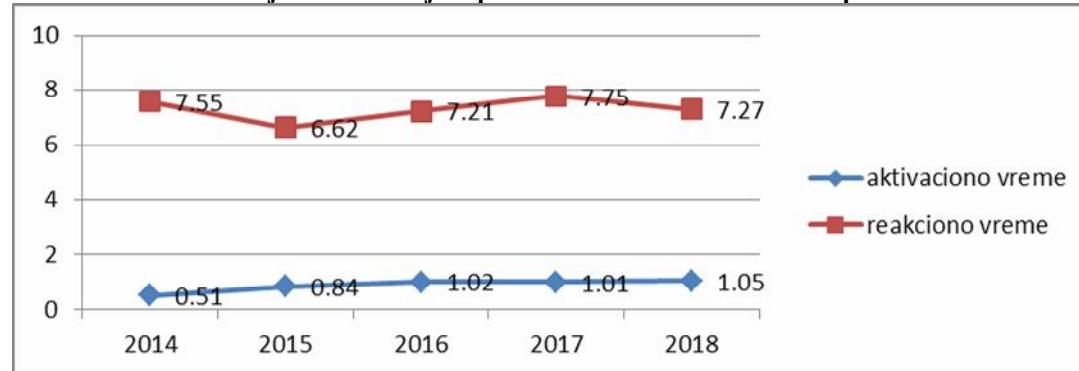
Grafikon br.7 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u Službi hitne medicinske pomoći

Indikatori kvaliteta rada hitne pomoći pokazuju varijacije u pojedinim ustanovama kod **aktivacionog vremena** i kreću se od 1 do 1,7 minuta (prosek okruga je 1,05 što je na nivou prethodne godine), a kod **reakpcionog vremena** od 5 do 15 minuta (prosek okruga je 7,27 što je na nivou prethodne godine). Vreme

prehospitalne intervencije odnosno vreme zbrinjavanja pacijenta kreće se od 11 do 56,6 min , a prosečna vrednost je 25,8 minuta(u prethodnoj godini 20,8). Najduže vreme je u DZ Rekovac 56,6 min jer ovaj dom zdravlja ima najudaljenija seoska naselja od doma zdravlja kao i od prve bolnice.

Grafikon 8. Pokazatelji kvaliteta koji se prate u Službi hitne medicinske pomoći od 2014. do 2018.god.

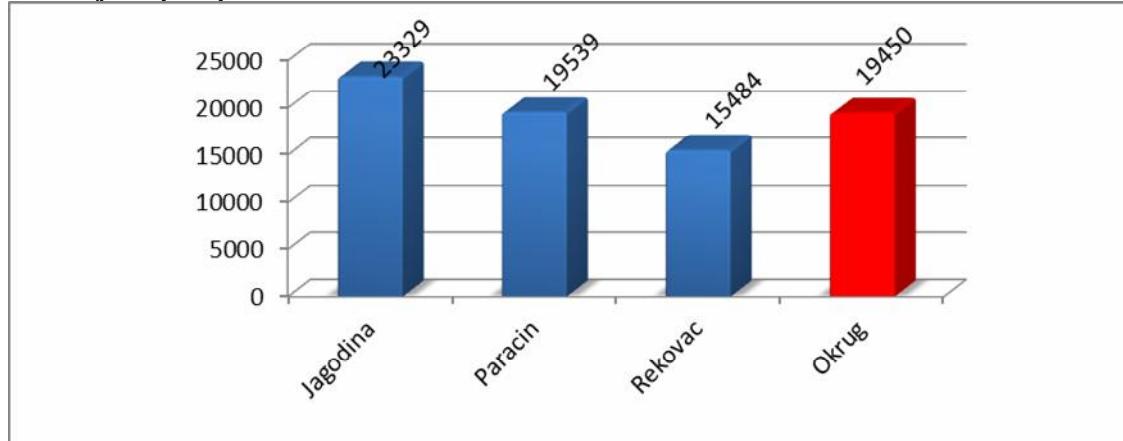

Procenat izvršenih **kardiopulmonalnih reanimacija** je 56,4% za nivo okruga, procenat uspešnih reanimacija kod srčanih zastoja bez prisustva ekipe je 10,2% što je za 6% manje u odnosu na 2017.god. , a kod zastoja srca u prisustvu ekipe je 40,9% uspešnih reanimacija (prethodne godine 28,2%) što je za 12% više nego prethodne godine. Procenat **samostalno rešenih slučajeva na terenu** je 60,2%, u ambulanti 78,7% , dok procenat indikovanog medicinskog tretmana kod pacijenata **sa teškom traumom** je 100% . Procenat pacijenata sa **AKS** kojima je urađen osnovni terapijski tretman je 72%, procenat transportovanih u najbližu ustanovu posle primjenjenog osnovnog terapijskog tretmana je 13%, a procenat pacijenata kojima je pored ostalog započeta ili data i prehospitalna tromboliza je 0%.

Farmaceutska zdravstvena delatnost

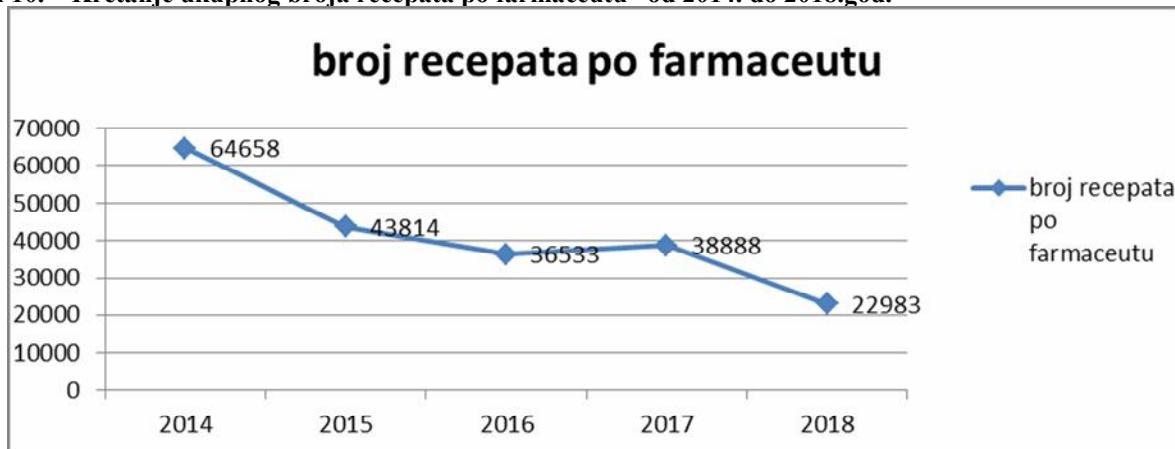
Rad apoteka je prikazan brojem izdatih recepata (za lekove sa liste, van liste, od privatnika i za magistralne preparate) i naloga za medicinska sredstva. Stavljajući u odnos sa brojem zaposlenih farmaceuta kvantifikuje se rad izvršilaca na ovim poslovima. Prosečan broj recepata za lekove sa liste po farmaceutu je 19450, a za lekove van liste i iz privatnih ordinacija je 978 recepata po farmaceutu što je znatno manje od prethodne godine .

Grafikon br. 9 Broj recepata po farmaceutu za lekove sa liste RFZO

Prosečan **broj naloga za medicinska sredstva** po farmaceutu je 201, a recepata za **magistralne lekove** je 2.196, s tim što magistralne preparate izrađuju apoteke u Jagodini i Paraćinu. Procenat rashodovanih lekova usled isteklog roka je 0,4%, a procenat osporenih recepata od strane RFZO usled greške apoteke je 0.

Grafikon 10. Kretanje ukupnog broja recepata po farmaceutu od 2014. do 2018.god.

Konstatni pad broja recepata od 2014.god. je posledica toga što je veliki broj privatnih apoteka sklopio ugovor sa RFZO-om o izdavanju lekova na recept pa se veliki broj recepata odliva u privatne apotеке iz kojih nemamo podataka.

Specijalističko-konsultativne službe

Specijalističko konsultativne službe na primarnom nivou imaju domovi zdravlja Svilajnac, Despotovac i Rekovac. Prvi pregledi kod specijaliste zakazuju se u svim ustanovama a prosek čekanja je od 1,5 dana u Rekovcu do 7,8 dana u Svilajncu. U proseku se na pregled čeka 4,43 dana .Što se tiče procenta zakazanih svih poseta u odnosu na ukupan broj poseta, on se kreće 40,3% Rekovcu, 43% u Svilajncu i u Despotovcu 65,9% .Na nivou okruga to je 51,7% zakazanih poseta.

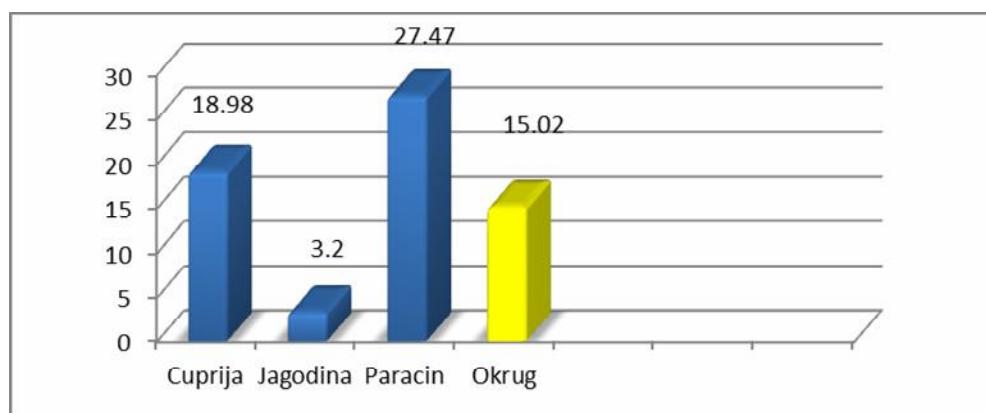
Tabela br.7 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u specijalističko konsultativnoj službi PZZ

Dom zdravlja	Prosečna dužina čekanja na prvi pregled	Procenat zakazanih poseta u odnosu na ukupan broj poseta
Despotovac	3,8	65,9
Rekovac	1,5	40,3
Svilajnac	7,8	43
Pomoravski okrug 2018.	4,4	51,7
Pomoravski okrug 2017.	3,5	53,9

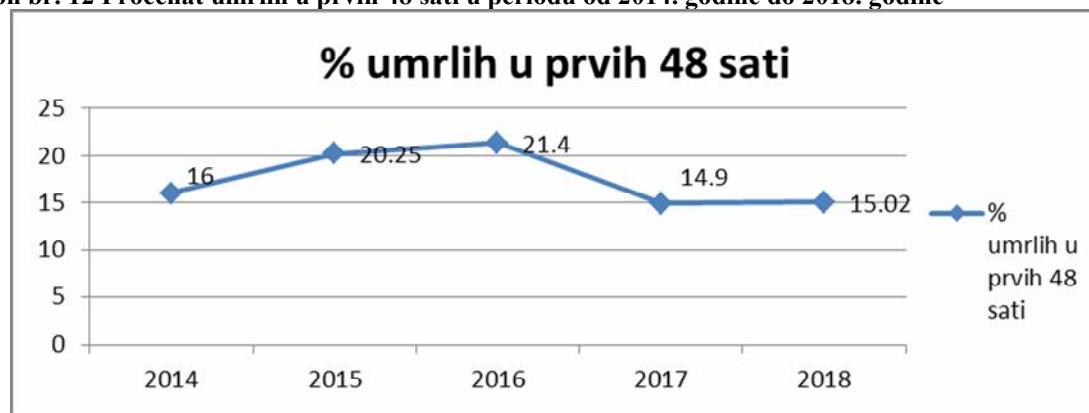
Sekundarna zdravstvena zaštita

U zdravstvenim ustanovama koje obavljaju zdravstvenu delatnost na sekundarnom nivou, kvalitet zdravstvene zaštite procenjuje se na osnovu pokazatelja koji su se pratili za ustanovu u celini, i pokazatelja po granama medicine. Pokazatelji kvaliteta rada bolnica za ustanovu u celini ili takozvani opšti pokazatelji, pomažu ustanovama da prateći njihove vrednosti, otkriju uzroke nedostataka i poboljšaju kvalitet rada.

Grafikon br. 11 Procenat umrlih u prvih 48 sati

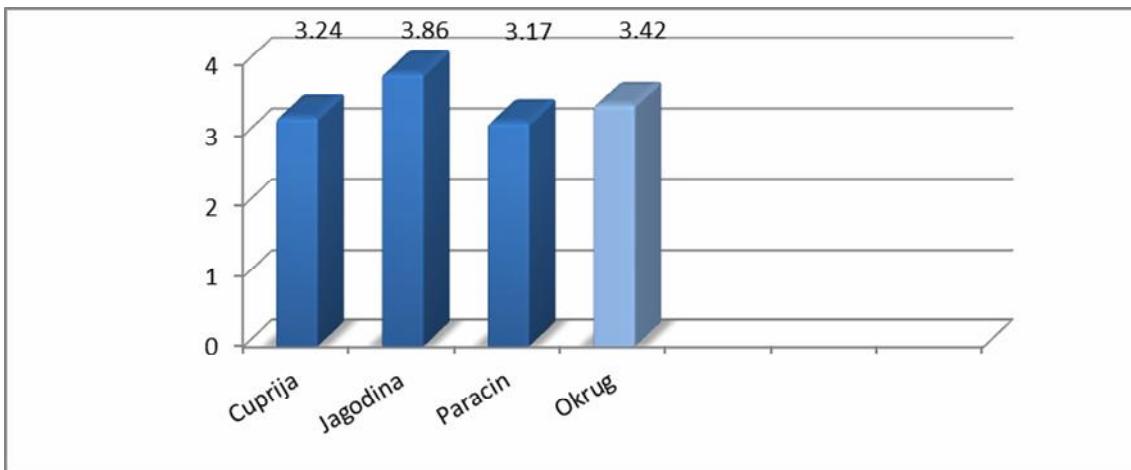

Grafikon br. 12 Procenat umrlih u prvih 48 sati u periodu od 2014. godine do 2018. godine

Prvi od pokazatelja kvaliteta rada bolnica je letalitet. U prvih 48 časova od prijema najveći procenat umrlih ima bolnica u Paraćinu 27,5%, a najmanji u Jagodini 3,2%. Prosek okruga je 15,02% što je na nivou prethodne godine.

Grafikon br. 13 Ukupna stopa letaliteta u 2018.

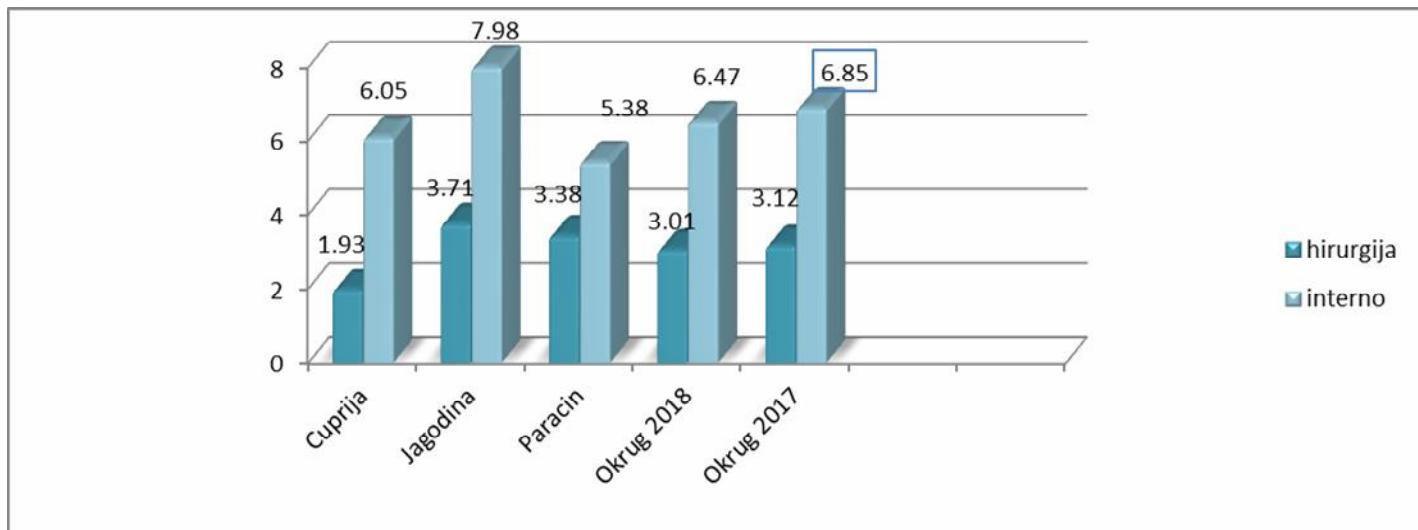
Ukupna stopa letaliteta u bolnicama Pomoravlja je dosta ujednačena i kreće se od 3,17 do 3,86. Prosek okruga je 3,42 što je nešto niže od prethodne godine. Stopa je u svim bolnicama pojedinačno nešto niža od prethodne godine. Posmatrajući petogodišnji period ova stopa ima **blagi** trend rasta a u poslednjoj godini blagi pad.

Grafikon br. 14 Ukupna stopa letaliteta

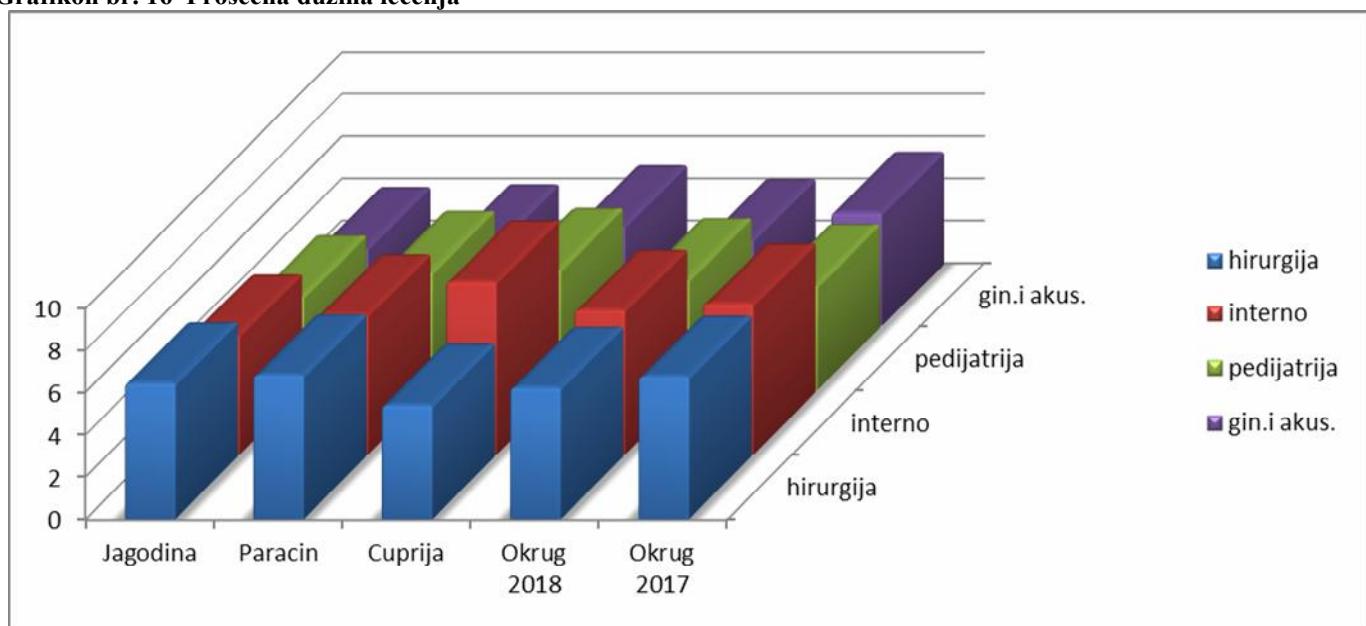
Posmatrajući stopu letaliteta na internim i hirurškim odeljenjima najmanju stopu letaliteta na internom odeljenju ima bolnica u Paraćinu, a na hirurgiji bolnica u Čupriji. Prosečne stope okruga su niže od prošlogodišnjeg nivoa.

Grafikon br. 15 Stopa letaliteta na odeljenjima

Sledeći pokazatelj kvaliteta rada bolnica je **procenat obdukovanih i procenat podudarnosti kliničkih i obdukcionih dijagnoza**. Na teritoriji Pomoravskog okruga obdukcije se rade jedino u bolnici Ćuprija. **Od ukupnog broja umrlih 979 niko nije upućen na obdukciju.**

Grafikon br. 16 Prosečna dužina lečenja

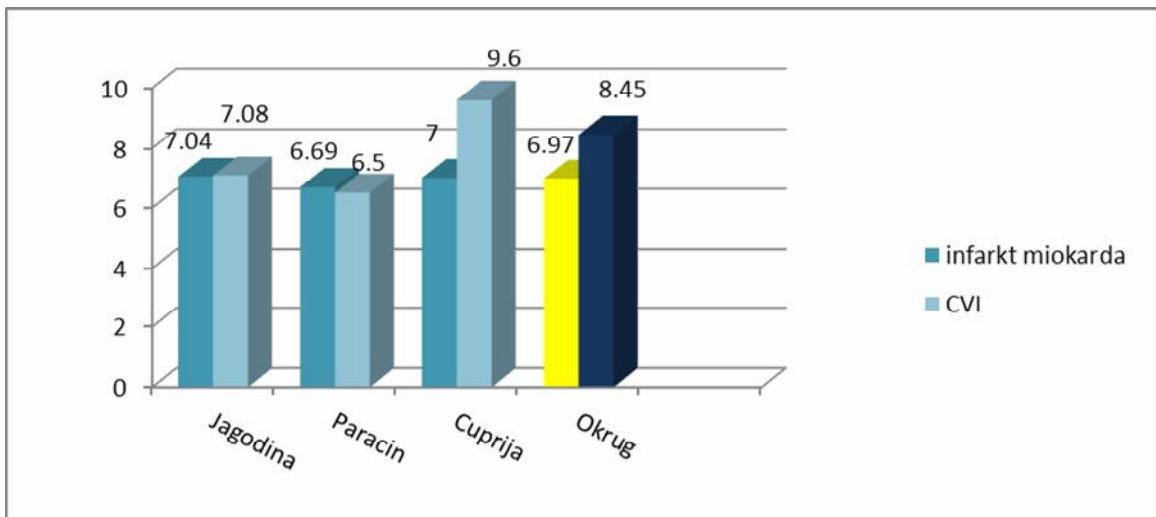

Bolničko lečenje je praćeno kroz rad službi hirurgije, interne medicine, pedijatrije i ginekologije i akušerstva u opštim bolnicama Ćuprije, Jagodine i Paraćina. Jedan od praćenih parametara je i **prosečna dužina lečenja** na ovim odeljenjima i na nivou bolnica. Bolnica u Ćupriji je na proseku od 6,49 dana, bolnica u Jagodini 5,24 dana i Paraćinu 6,20 dana što je za 1dan duže od prethodne godine .

Na hirurškim odeljenjima prosek lečenja je 6,19 dana, na internim 6,84, na ginekologiji i akušerstvu 4,10 dana , a na pedijatriji 5,29.

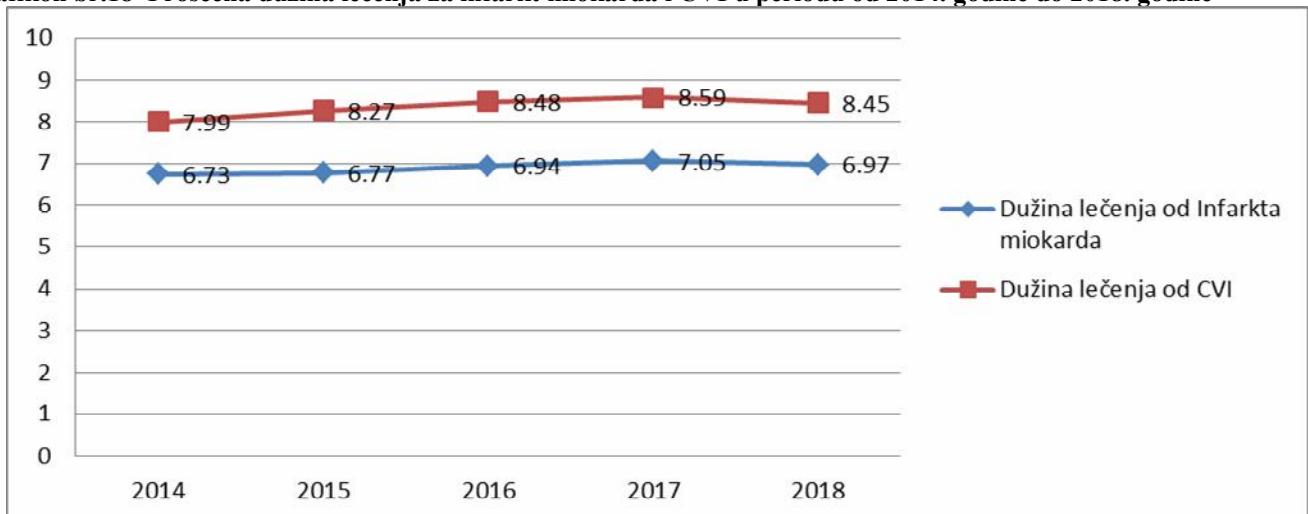
Što se tiče **broja medicinskih sestara po zauzetoj bolničkoj postelji**, najviše ih je na ginekološko-akušerskim odeljenjima 2,9 , na hirurgiji 0,88, zatim internim odeljenjima 0,8 i najmanje na na pedijatriji 0,76 . Najveći prosek za nivo bolnice ima bolnica u Ćupriji 1,2 sestre po postelji, zatim Jagodina 0,94 i Paraćin 0,8.

Grafikon br. 17 Prosečna dužina lečenja za infarkt miokarda i CVI

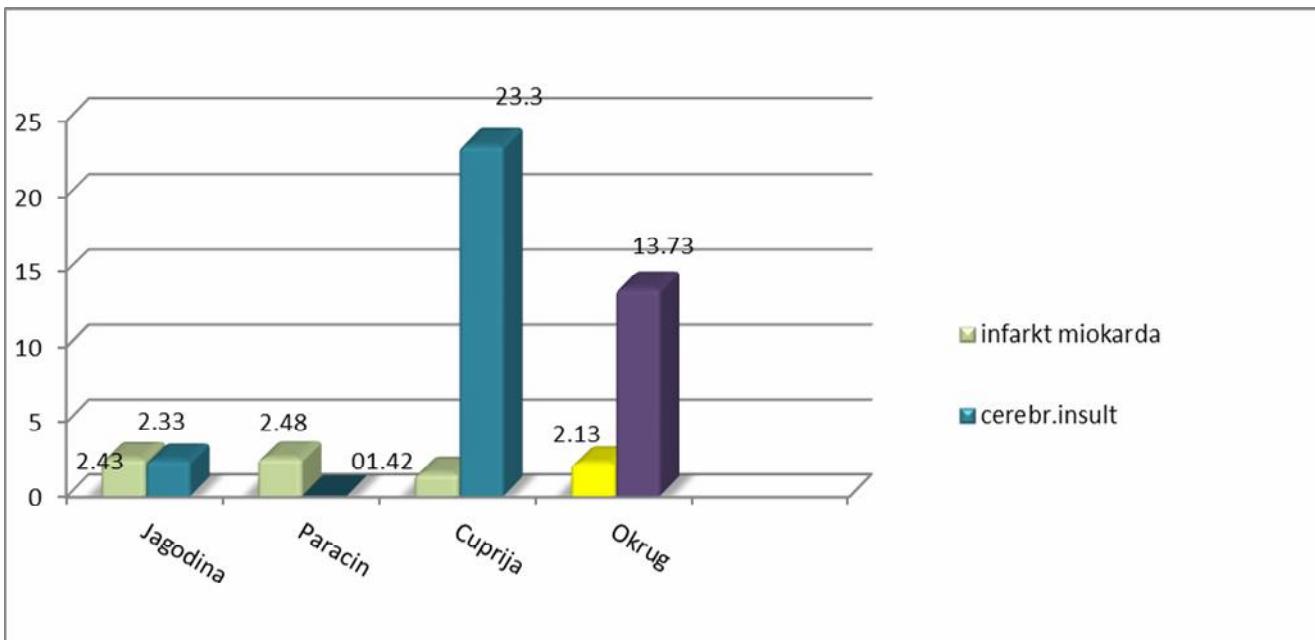
Prosečna dužina bolničkog lečenja za infarkt miokarda je na nivou okruga **6,97 dana** što je na nivou prethodne godine. Prosečna dužina bolničkog lečenja za **cerebrovaskularni insult iznosi 8,45 dana** za okrug što je slično kao prethodne godine i kreće se od 6,5 dana u Paraćinu , 7,08 dana u Jagodini, do 9,60 dana u Čupriji.

Grafikon br.18 Prosečna dužina lečenja za infarkt miokarda i CVI u periodu od 2014. godine do 2018. godine

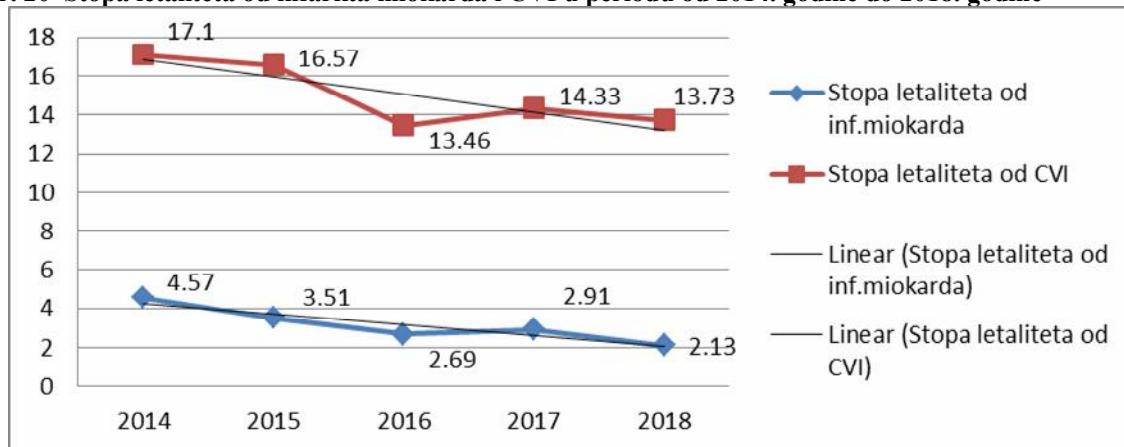
U posmatranom petogodišnjem periodu prosečne dužine lečenja od navedenih bolesti nemaju značajnija odstupanja.

Grafikon br. 19 Stopa letaliteta od infarkta miokarda i CVI

Stopa letaliteta od infarkta miokarda je na nivou okruga 2,13 , a od cerebrovaskularnog insulta 13,7 . Bolnica u Čupriji, koja kao regionalna bolnica ima najveći broj neuroloških postelja i kompletanu dijagnostiku, leči najsloženije slučajeve sa celog okruga, pa zato ima i najveću stopu letaliteta, dok bolnica Paraćin nema odeljenje neurologije pa sve slučajeve CVI šelje u bolnicu u Čupriji.

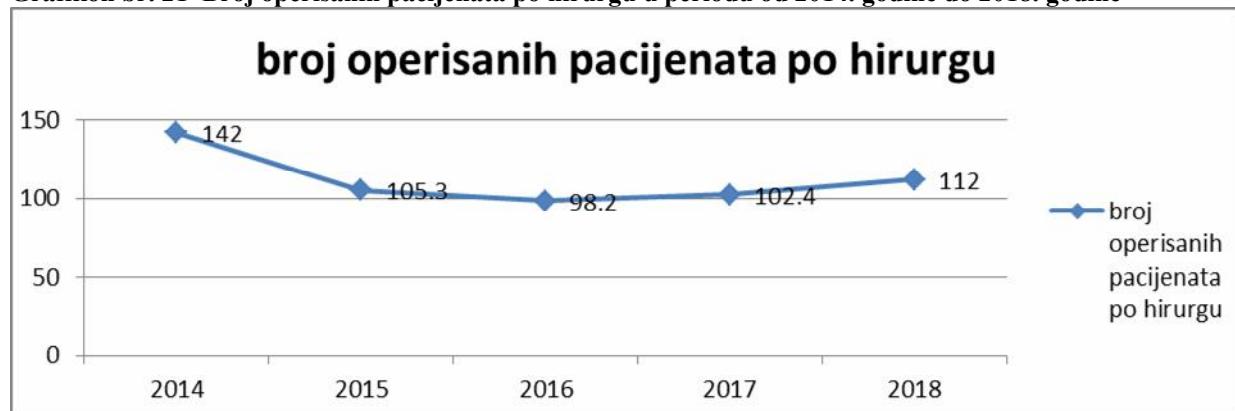
Grafikon br. 20 Stopa letaliteta od infarkta miokarda i CVI u periodu od 2014. godine do 2018. godine

Pokazatelji kvaliteta rada u **hirurgiji** su :

- **Stopa letaliteta operisanih pacijenata** koja se kretala od 0 u Paraćinu , 0,69 Jagodini , do 1,6 u Čupriji (prosek okruga je **1,08** što je nešto niže od prethodne godine za 0,5).
- **Sepsu** posle operacije nije dobio ni jedan pacijent.
- **Posečan broj preoperativnih dana** lečenja za sve hirurške intervencije obavljene u hirurškim salama je **1,38** , od 1,07 u Čupriji do 2,2 u Paraćinu. Prosečan broj preoperativnih dana pokazuje relativno konstantnu vrednost posmatrajući ovaj pokazatelj poslednjih pet godina.
- **Prosečan broj operisanih pacijenata** u opštoj, regionalnoj i lokalnoj anesteziji **po hirurgu** je najmanji u Paraćinu 84 , zatim u Jagodini 92 , a najveći u Čupriji 136. Prosek okruga je 112 operisana pacijenta po hirurgu.

Grafikon br. 21 Broj operisanih pacijenata po hirurgu u periodu od 2014. godine do 2018. godine

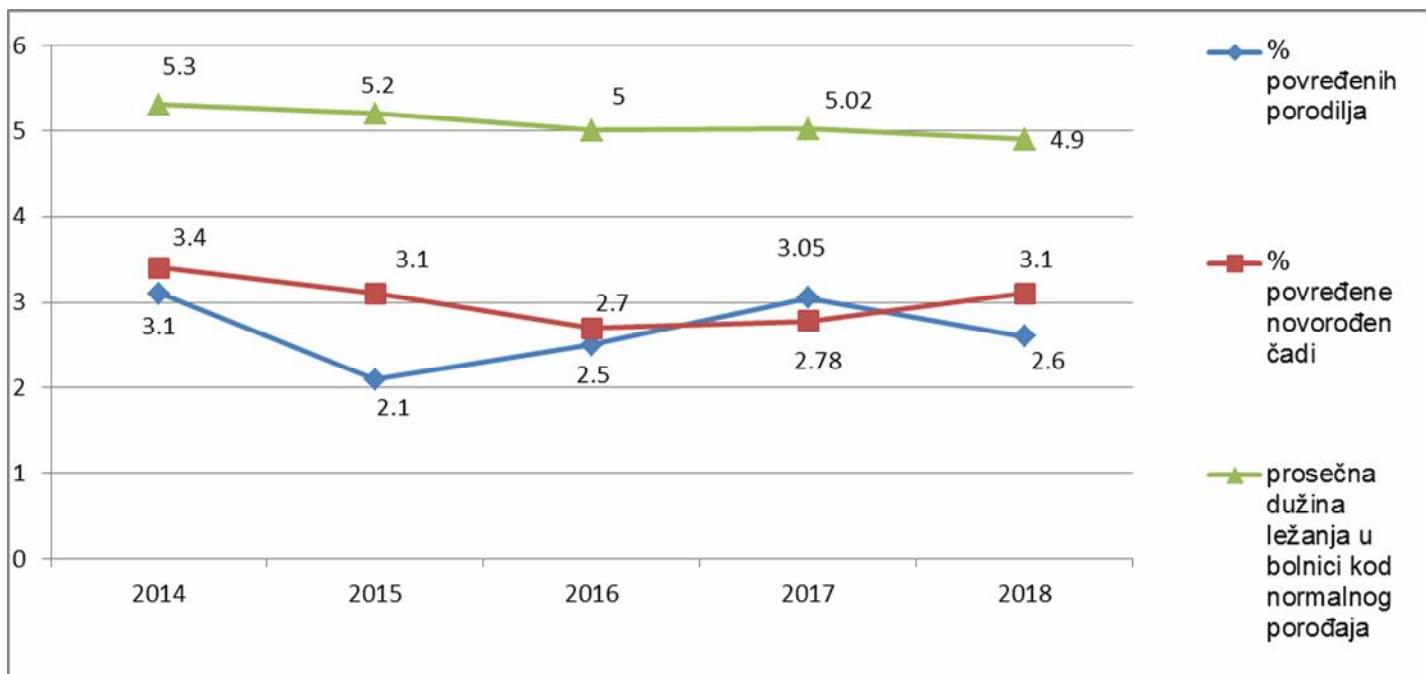
Na odeljenjima **ginekologije i akušerstva** bolnica u Paraćinu i Ćupriji svaka druga trudnica se porađa carskim rezom , a u Jagodini svaka četvrta. **Prosek okruga je 40,9%** što je za 5% manje nego prethodne godine. Vrednost ovog pokazatelja je rasla u zadnjih pet godina pri čemu je najmanja vrednost bila 2010. godine i to 29% carskih rezova. Epiduralna anestezija primenjivana je samo u bolnici Ćuprija kod 15 porodilja (6,5% porođaja). U prisustvu partnera nije obavljen ni jedan porođaj .

Grafikon br. 22 Procenat porodaja carskim rezom

Do otpusta iz bolnice bio je jedan smrtni slučaj bebe u OB Paraćin, a u program „Bolnica prijatelj beba” uključena su porodilišta u Ćupriji i Paraćinu.

Grafikon br. 23 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u službi ginekologije i akušerstva

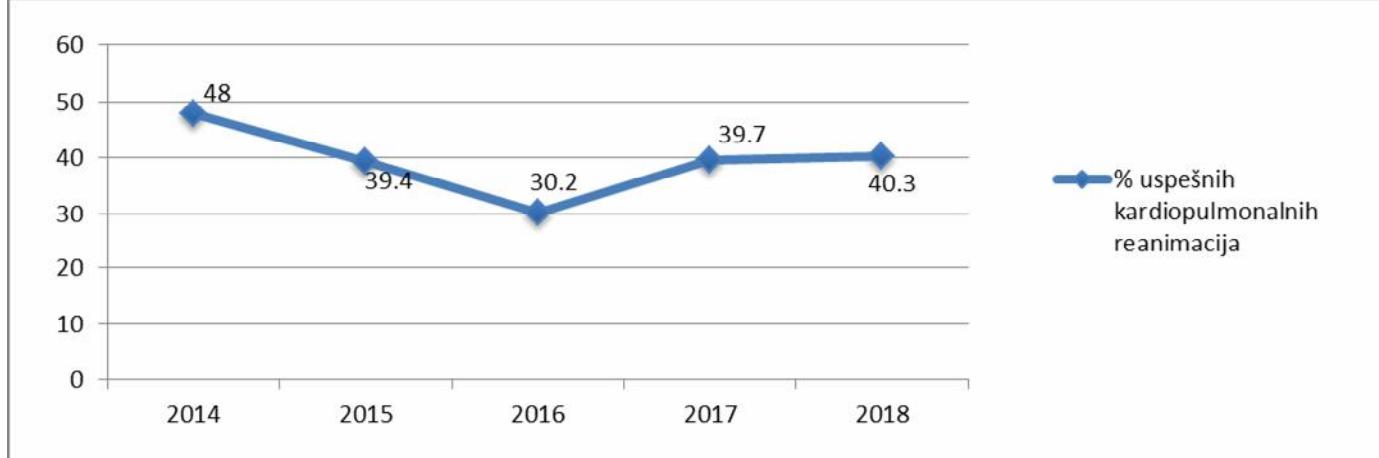

Prosečna dužina ležanja u bolnici kod normalnog porođaja je **4,9 dana** u 2018. godini što je na nivou prethodne godine, **% povređene novorođenčadi** je **3,1** što je 0,3 više od prethodne godine, a **procenat povređenih porodilja pri porodaju** je **2,6** što je nešto manje nego prethodne godine. Posmatrajući petogodišnji period primećuje se da vrednosti sva tri pokazatelja imaju trend blagog opadanja.

Specijalističke službe pri bolnicama rade u dve smene, a prve preglede ima zakazano 48% pacijenata. **Prosečna dužina čekanja pacijenata na zakazan prvi pregled je 2,6 dana..** Procenat zakazanih poseta u odnosu na ukupan broj poseta je 69,2%. Procenat pacijenata koji na zakazani termin budu primljeni u roku od 30 minuta je 74,8%.

Praćeni pokazatelji kvaliteta u **urgentnoj medicini** pokazuju da je prosečna **dužina čekanja na pregled 4,5 minuta na teritoriji okruga** (od 1 minut u Jagodini ,7,2 min u Paraćinu i 5,5 u Ćupriji), a **procenat prosečnih uspešnih kardiopulmonalnih reanimacija je 40,26%** (prethodne godine 39,74%).

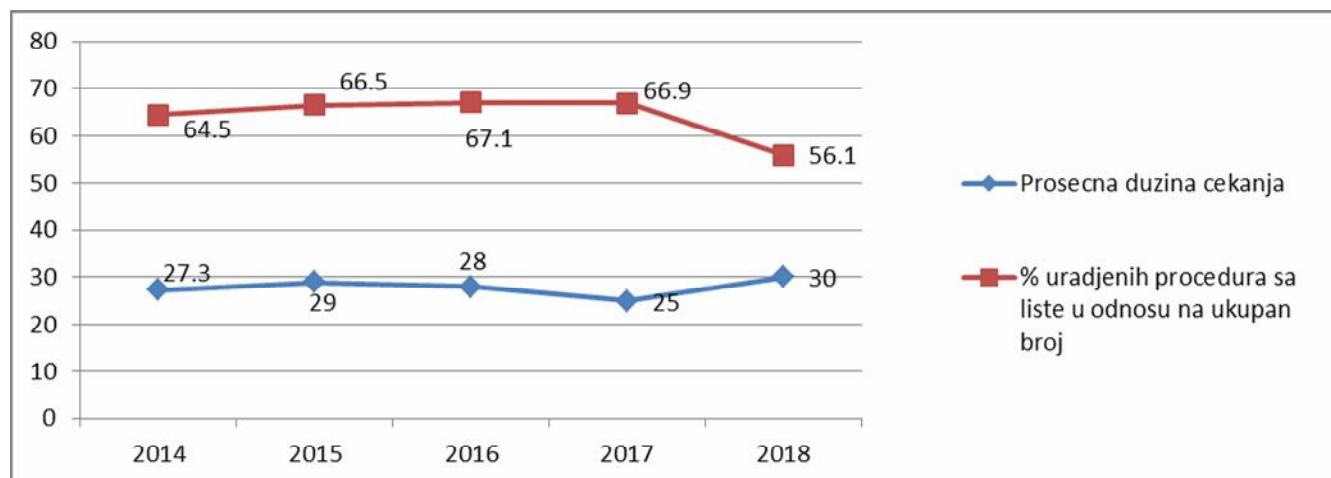
Grafikon br. 20, % uspešnih kardiopulmonalnih reanimacija u bolnicama u periodu od 2014. godine do 2018. godine

Kvalitet vođenja **lista čekanja** prikazan je procentom izvršenih intervencija sa Liste čekanja u odnosu na ukupan broj. Ugradnja totalne proteze kuka na teritoriji okruga izvršena je **79%** sa liste čekanja(u jagodinskoj bolnici je 83,7%, u paraćinskoj bolnici 74,2%, a u ćuprijskoj 62,8%). **Ekstrakcija**

katarakte sa ugrađivanjem lens-implanta je urađena na očnom odeljenju u Ćupriji 97% sa liste, a CT dijagnostika 56,1%. **Prosečna dužina čekanja** za ugradnju endoproteze kuka je 54,5 dana u Ćupriji, 132 dana u Paraćinu i 104 dana u Jagodini. (prosek okruga je 102 dana). Ugradnja očnog sočiva i CT dijagnostika rade se samo u Ćupriji i prosečna dužina čekanja je 67 dana za sočiva odnosno 30 dana za CT dijagnostiku.

Grafikon br. 21 Prosečna dužina čekanja na usluge CT dijagnostike i % uradjenih procedura pacijentima sa liste čekanja u odnosu na ukupan broj uradjenih u periodu od 2014. godine do 2018. godine

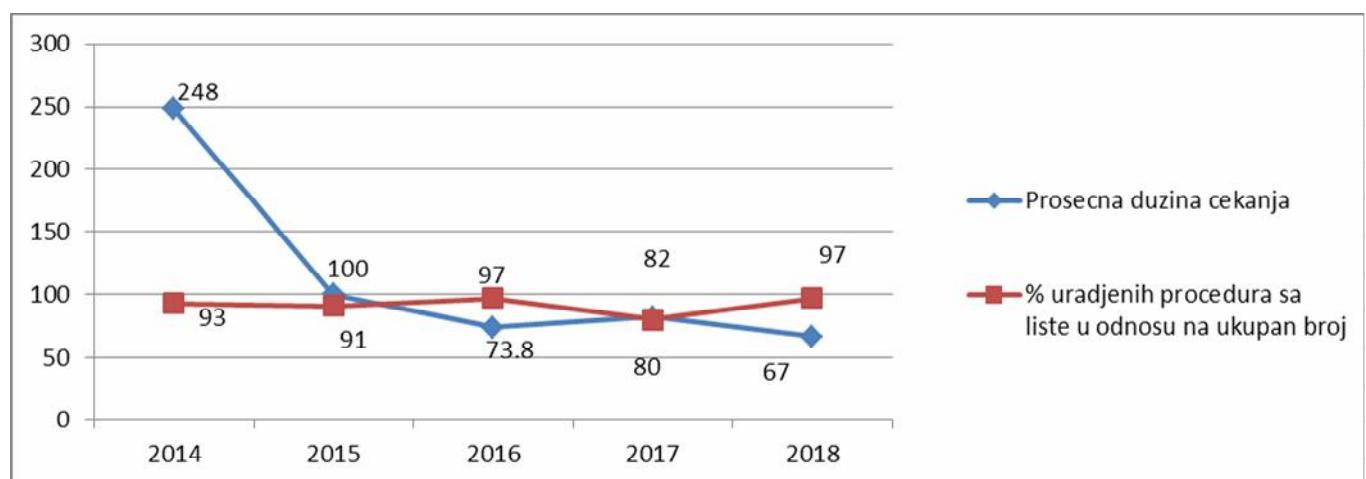

CT dijagnostika ima relativno konstantnu dužinu čekanja sa varijacijama od par dana dok % realizovanih usluga za pacijente sa liste čekanja ima pad od 10% u odnosu na prethodne godine.

CT dijagnostika se radi samo u bolnici Ćuprija, kao i otklanjanje katarakte i ugradnja veštačkih sočiva. Dužina čekanja za ugradnju veštačkih sočiva ima pad, znatno duže se čekalo u periodu od 2014. do 2016. god.

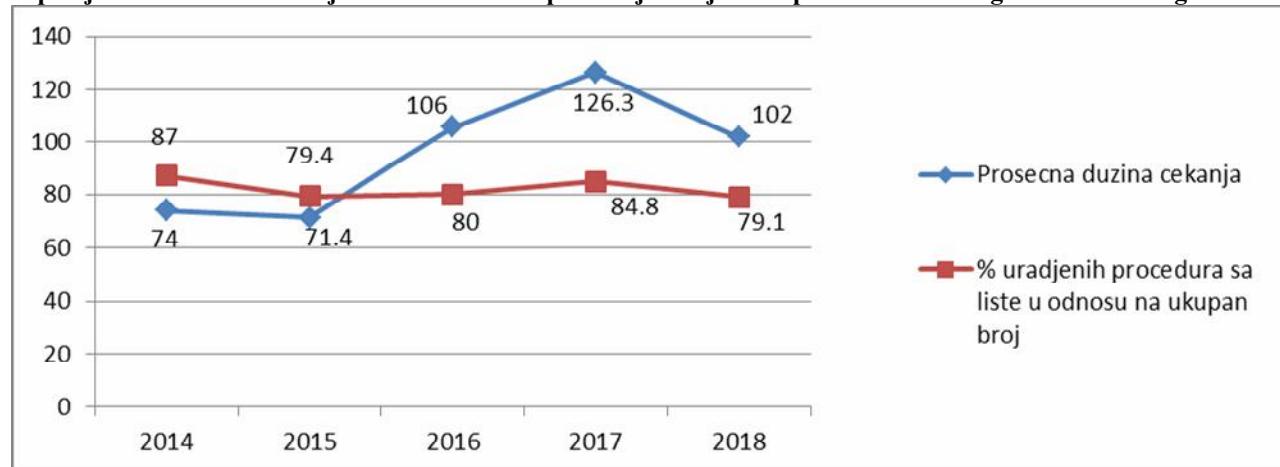
Prosečna dužina čekanja na ugradnju veštačkog sočiva se znatno smanjila u odnosu na 2014.god kada se čekalo 248 dana da bi u 2018.god čekanje bilo 67 dana.

Grafikon br. 21 Prosečna dužina čekanja na usluge ugradnje veštačkog sočiva i % uradjenih procedura pacijentima sa liste čekanja u odnosu na ukupan broj uradjenih u periodu od 2014. godine do 2018. godine

Ugradnju totalnih proteza kuka rade sve tri bolnice Pomoravskog okruga. Prosečna dužina čekanja na proceduru rasla je intenzivno od 2015 do 2017. godine od 71 do 126 dana . Procenat urađenih procedura u posmatranom periodu ima konstantne vrednosti.

Grafikon br. 22 Prosečna dužina čekanja na usluge ugradnje totalne proteze kuka i % urađenih procedura pacijentima sa liste čekanja u odnosu na ukupan broj urađenih u periodu od 2014. godine do 2018. godine

III Bezbednost pacijenata

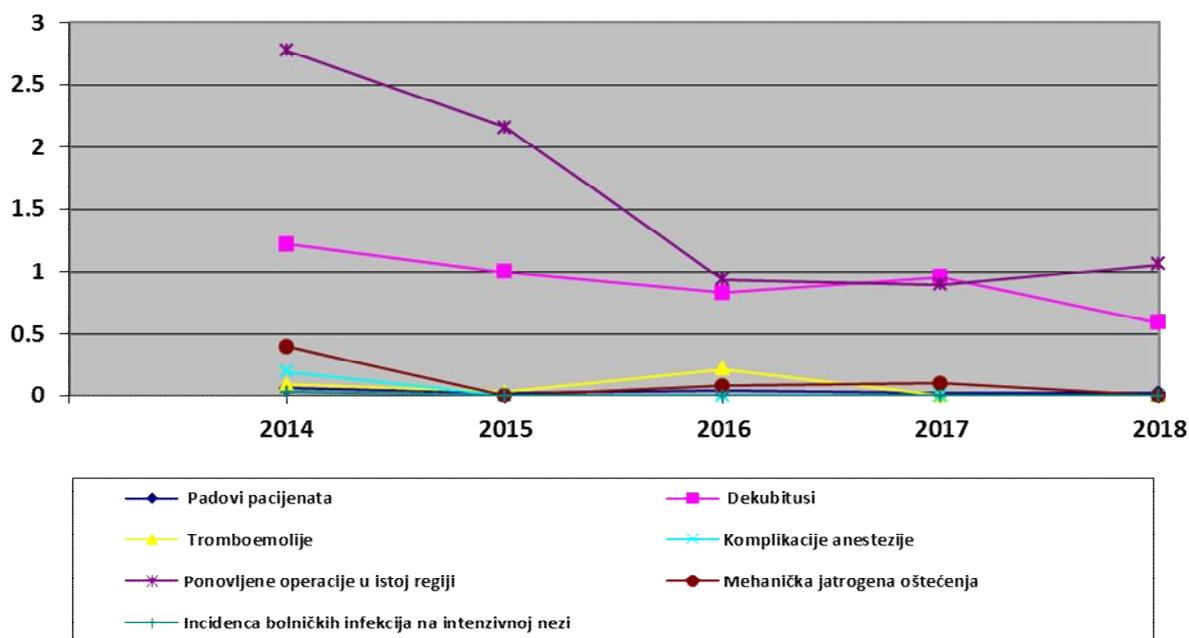
U svim zdravstvenim ustanovama Pomoravskog okruga su uspostavljene procedure za registrovanje neželjenih dejstava lekova i neželjenih događaja.

Tabela br. 8 Pokazatelji kvaliteta – bezbednost pacijenata

Pokazatelji bezbednosti pacijenata u bolnicama	Ćuprija	Jagodina	Paraćin	Okrug 2018
Stopa padova pacijenata	0,01	0,00	0,6	0,02
Stopa pacijenata sa dekubitusima	0,86	0,00	0,87	0,59
Stopa tromboembolijskih komplikacija	0,00	0,00	0,00	0,00
Stopa komplikacija usled davanja anestezije	0,00	0,00	0,00	0,00
Stopa ponovljenih operacija u istoj regiji	0,59	0,00	4,20	1,06
Stopa mehaničkih jatrogenih oštećenja kod hirurške intervencije	0,00	0,00	0,00	0,00
Broj hirurških intervencija koje su urađene na pogrešnom pacijentu, pogrešnoj strani tela i pogrešnom organu	0,00	0,00	0,00	0,00
Stopa incidencije svih bolničkih infekcija na jedinici intenzivne nege	0,00	0,00	0,00	0,00
Stopa incidencije infekcije operativnog mesta	0,00	0,00	0,00	0,00

Padova pacijenata je bilo 1 slučaja u Ćupriji i 2 u Paraćinu. Pacijenata sa dekubitusima je bilo ukupno 17, a sa tromboembolijskim komplikacijama nije bilo. Jatrogenih oštećenja pri hirurškim intervencijama nije bilo, komplikacija anestezije nije bilo, a ponovljenih operacija u istoj regiji kod 9 pacijenata (prethodne godine 7). Bolničkih infekcija u intenzivnoj nezi nije bilo kao ni pogrešnih hirurških intervencija i infekcija operativnog mesta.

Grafikon br. 23 Pokazatelji bezbednosti pacijenata u bolnicama izraženi u stopama na 1000 pacijenata, u periodu od 2014. godine do 2018. godine

Posmatrajući petogodišnji period pokazatelji bezbednosti pacijenata imaju uglavnom konstantnu zanemarujuću vrednost ili opadanje vrednosti koja je najizraženija kod ponovljenih operacija u istoj regiji. Blagi pad ima stopa dekubitusa u zadnjoj godini, dok u 2018.godini nije zabeležena ni jedna tromboembolijska komplikacija. Takođe se mora napomenuti da se neželjeni događaji u opštoj bolnici Jagodina godinama ne prikazuju ili zbog loše evidencije tih događaja ili jednostavno ne žele da ih prikažu. Nije realno da oni uopšte ne postoje u ovoj bolnici . Na pojedinim odeljenjima je povećan rizik pacijenata od neželjenih dogadaja zbog težine oboljenja, teških hiruških intervencija , dugotrajne hospitalizacije ,gde su i pored izuzetne brige o pacijentu i požrtvovanosti medicinskog osoblja neželjeni događaji neminovni.

ZAKLJUČAK

U ovoj analizi prikazani su najznačajniji pokazatelji kvaliteta rada zdravstvenih ustanova na teritoriji Pomoravskog okruga, pojedinačno po zdravstvenim ustanovama i prosek okruga. Vrednost pokazatelja je poređena sa vrednošću iz prethodne godine, a za najznačajnije pokazatelje je prikazano kretanje istih za poslednjih pet godina.

Među pokazateljima **primarne zdravstvene zaštite**, odnosno usluge vezane za izabranog lekara zapaža se pad vrednosti pokazatelja vezanih za preventivne usluge u odnosu na prethodnu godinu posebno kod zz odraslih.. Kretanje udela preventivnih pregleda u ukupnom broju poseta lekaru za poslednjih pet godina pokazuje blagi trend opadanja kod službi za zz odraslih i zz žena. Vakcinacija protiv gripe pokazuje trend rasta u posmatranom periodu, a u odnosu na prethodnu godinu beleži pad za 2%. Značajniji pad vrednosti u odnosu na prethodnu godinu pokazuje i obuhvat dijabetičara pregledom na glikolizirajući hemoglobin i očnog dna za 4%. U odnosu na prethodnu godinu veći je obuhvat odraslih hemokult testom za 3%. Takođe je značajan porast obuhvata dece kompletном vakcinacijom u 15 godini za 5% u odnosu na 2017.god. Za 3% je smanjeno propisivanje antibiotika kod dece,a za 6% je manje ampulirane antibiotske terapije.

U stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti može se primetiti trend porasta procenta sedmogodišnjaka sa svim zdravim zubima u proteklih pet godina od 46% 2014. godine do 53,1% u 2018. godini. Sa druge strane

KEP indeks ima trend blagog opadanja od 2,2 na početku posmatranog perioda do 1,2 na kraju. Konstatiše se i porast obuhvata trudnica preventivnim stomatološkim pregledom , ponovljenih intervencija i konzervativno tretiranih paradontopatija u odnosu na prethodnu godinu.

Kod službe hitne pomoći se u poslednjih 5 godina može zapaziti blagi trend smanjenja reakcionog vremena , dok aktivaciono ima relativno konstantnu vrednost sa naznatnim trendom rasta.

Pokazatelji rada polivalentno patronažne službe pokazuju vrednosti na nivou prethodne godine.

U **apotekama** je vidljiv pad broja recepata po farmaceutu za 16000 u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrajući broj recepata po farmaceutu unazad 5 godina zapaža se značajan pad što je posledica toga da je veliki broj privatnih apoteka sklopio ugovor sa RFZO-om o izdavanju lekova na recept pa se veliki broj recepata odliva u privatne apoteke iz kojih nemamo podataka

Pokazatelji rada sekundarne zdravstvene zaštite su uglavnom na nivou prethodne godine.

Letalitet u prvih 48 sati od prijema u bolnicu pokazuje blagi trend opadanja u poslednjih 5 godina .

Ukupna stopa letaliteta ima **blagi trend rasta** u posmatranom periodu.Zapaža se pad stope letaliteta u zadnjoj godini kako na hiruškim tako i na internim odeljenjima.

Prosečna dužina lečenja od infarkta miokarda i CVI ima relativno konstanstantnu vrednost u posmatranom periodu, dok **stope letaliteta od CVI i AIM** imaju blagi pad trenda.

Prosečan broj preoperativnih dana pokazuje relativno konstantnu vrednost posmatrajući ovaj pokazatelj poslednjih pet godina.

Pokazatelj koji pokazuje trend opadanja u petogodišnjem periodu je **broj operacija po hirurgu, ali je u poslednjoj godini zabeleženo povećanje za 10 operacija po hirurgu.**

Pokazatelji kvaliteta rada **u ginekologiji** su: carski rezovi, povređivanje porodilja i novorođenčadi kao i prosečna dužina ležanja u bolnici nakon normalnog porođaja. Svi beleže trend opadanja u poslednjih 5 godina, osim carskih rezova kojim su imali trend rasta da bi u zadnjoj godini % carskih rezova smanjen za 5%.

Dužina čekanja na procedure **sa liste čekanja** je uglavnom konstantna kod CT dijagnostike od 25-30 dana, kod ugradnje očnog sočiva je dužina čekanja u zadnjih 5 godina znatno smanjena sa 248 na 67 dana, prosečna dužina čekanja za ugradnju kuka od 2016. znatno je porasla sa 71 dan na 126 dana u 2017. Godini, a u 2018. Je smanjena na 102 dana..

Stope pokazatelja **bezbednosti pacijenata** imaju niske vrednosti ili nulu. Kroz posmatrani petogodišnji period najviše varijacija imala je stopa ponovljenih hirurških intervencija u istoj regiji koja se kretala od 2,7 do 1,06 i stopa pacijenata sa dekubitusom od 1,22 pa do 0,59. Stopa tromboembolijskih komplikacija pokazuje takođe trend opadanja u posmatranom period (u poslednje 2 godine ih nema).